

byly také nejspravedlivější, protože jej si Achájové vybrali za ochránce. Vždyť by bylo nespravedlivé nepokládat za nejvhodnějšího obhájce zákona a soudou toho, koho chtěli spojenci nejspíš mít za obhájce svého sporu a obránce svého majetku, protože sám zákon o zneužití úřední moci v provinciích je ochráncem spojenců a přátel národa římského. Či nemá se snad to, co je čestnější, jde-li o pouhou zmínku, zdát mnohem spravedlivější, jde-li o schválení? Která zmínka je tedy skvělejší a znamenitější: „Žaloval jsem toho, pod nímž jsem byl quaestorem, s nímž mě spojil los a zděděný zvyk, s nímž mě spojilo rozhodnutí bohů a lidí,“ či: „Žaloval jsem na žádost spojenců a přátel, byl jsem vyvolen celou provincií, abych chránil její práva a zájmy“? Může někdo pochybovat o tom, že je čestnější žalovat kvůli těm, u nichž jsi byl quaestorem, než žalovat toho, pod nímž jsi byl quaestorem?

Cicero se řídí příkladem nejlepších Římanů

V nejlepších dobách našeho státu nejslavnější muži považovali za nejvznešenější a nejkrásnější úkol odvracet křivdy od svých přátel a chráněnců, od cizích národů, které byly přáteli a poddanými římského národa, a bránit jejich zájmy. Slyšeli jsme, že se Marcus Cato, zvaný Moudrý, muž velmi slavný a rozvázný, pustil do vážných sporů s mnoha lidmi pro křivdy Hispánů, v jejichž zemi kdysi působil jako konzul. Víme, že nezávno Gnaeus Domitius žaloval Marka Silana pro bezpráví, které stihlo jediného člověka, Aegritomara, přítele a hosta jeho otce.

21 Vždyť nikdy na lidi provinilé nic nepůsobilo víc než zvyk předků, opakovaný a děděný po dlouhou dobu, že stížnosti spojenců byly přednášeny člověku naprosto neschopnému, že se jich ujímal ten, kdo podle všeho zdání mohl hájit jejich zájmy spolehlivě a pečlivě. Toho se lidé bojí, to je trápí, zavedení a dokonce opakování a obnovování tohoto zvyku těžce nesou; domnívají se, že začne-li tento zvyk pozvolna růst a postupovat, budou soudní jed-

nám vést podle zákonů lidí nejčestnější a muži nejstatečnější, ne nezkoušení mladíci nebo takoví řemeslní žalobci.

Tento zvyk a tato zásada nemrzely naše otce a praotce v době, kdy Publius Lentulus, ten, který byl první osobou v senátu, spolu s Gaiem Rutiliem žaloval Mania Aquilia, nebo když Publius Africký, člověk nejvýznamnější svou mužností, štěstím, slávou a činy, už po svém druhém konzulátu a po cenzuře volal před soud Lucia Cottu. Právem se tehdy skvělo jméno národa římského, právem byla autorita naší vlády a důstojnost státu pokládána za významnou.

Nikdo se u onoho Afrikana nedivil tomu, čemu se nyní předstíraně diví u mne, člověka obdařeného malými prostředky a schopnostmi, protože jim to je velmi nepřijemné.

„Co chce tenhle člověk? Snad nechce být považován za žalobce, on, který měl dřív ve zvyku být obhájcem, ještě k tomu teď, když je již tak starý, že se uchází o aedilitu?“

Já však myslím, že se srovnává nejen s mým věkem, ale i s věkem mnohem vyšším a s úřadem i nejvznešenějším žalovat neslechetné a bránit ubohé a stížené pohromou. A rozhodně buď to, že k obraně zákonů a vážnosti soudů přistupují lidé svrchované čestní, naprosto bezúhonní a nanejvýš pečliví, je lékem pro nemocný a téměř zoufalý stát a pro soudy porušené a poskvrněné zkažeností a haněností určité skupiny lidí, nebo, nebude-li moci ani toto přinést pomoc, nenajde se věru nikdy žádný lék pro tyto potíže, kterých je tolik. Blaho státu nemůže být lépe zabezpečeno, než když ti, kteří žalují druhého, se bojí o pochvalu, čest a dobrou pověst tak jako ti, kteří jsou žalováni, se bojí o hrdlo a statky. Tak vždy s největší péčí a snahou vedli žalobu ti, jimž bylo jasné, že se vystavují nebezpečí, že ztratí svou dobrou pověst.

Cicero bude zastávat roli žalobce dobře už z ohledu na svou budoucí kariéru

22 Proto musíte, soudcové, přijít k názoru, že Quintus Caecilius, o němž si nikdo nikdy nemohl vytvořit nějaký

úsuděk a od něhož se ani při tomto soudě nedá nic čekat, jemuž nejde o to, aby si uchoval pověst dříve získanou ani aby si zajistil pevnou půdu pro naději, již klade v budoucnost, nepovede tuto při příliš přísně, bedlivě a pečlivě. On přece nemá co ztratit v případě porážky; i kdyby odešel od soudu s největší hanbou a ostudou, nebude postrádat nic ze svých dřívějších ozdob.

Já jsem nechal římskému národu mnoho zástav; budu musit zápasit všemi prostředky, abych je bez pohromy uchoval, ochránil, upevnil a vyplatil. Takovou zástavou je čestný úřad, o který se ucházím, takovou zástavou je naděje, kterou mám před očima, i dobré jméno, které jsem si získal v potu tváře svou prací a bděním. Jestliže v tomto sporu osvědčím svůj smysl pro povinnost a svědomitost, budu moci z vůle římského národa podržet to, co jsem uvedl, bez újmy a bez újmy; jestliže sebeběmž narazím a zavrátorám, ztratím v jediné chvíli vše, co jsem po kouskách dlouho shromažďoval.

Proto, soudcové, je vašim úkolem vybrat toho, kdo podle vašeho názoru nejspíš může svou spolehlivostí, pečlivostí, rozvahou a vážností zajistit správný průběh této tak významné pře a soudního jednání. Jestliže dáte přednost Quintovi Caeciliovi přede mnou, nebudu si myslit, že jsem byl překonán důstojností; mějte se však na pozoru, aby se římský národ nedomníval, že tak čestná, tak přísná a tak svědomitá žaloba nebyla po chuti vám a není po chuti celému vašemu senátorskému stavu.